

Іваненко Д.Д., Сітало Ю.С.

Сумський державний університет

(м. Суми, Україна)

ПРАВОВА ОХОРОНА ГЕОГРАФІЧНИХ ЗАЗНАЧЕНЬ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Угода про асоціацію між Україною та ЄС (далі – Угода) передбачає створення зони вільної торгівлі, лібералізацію торгівлі між сторонами, гармонізацію законодавства [5]. Її було ратифіковано Законом України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» 16.09.2014 р. [4].

Одним із питань Угоди є гармонізація законодавства у сфері правової охорони, використання та реєстрації географічних зазначень. З цією метою було створено Підкомітет з географічних зазначень який відповідає за внесення змін до: 1) частини А Додатка XXII-A Угоди стосовно посилань на законодавство, що застосовується на територіях Сторін; 2) частини В Додатка XXII-A Угоди стосовно складових для реєстрації та контролю географічних зазначень; 3) Додатка XXII-B Угоди стосовно критеріїв, що мають бути включені до процедури заперечення; 4) Додатків XXII-C та XXII-D Угоди стосовно географічних зазначень; 5) обмін інформацією стосовно розвитку законодавства та політики щодо географічних зазначень тощо.

Правовий режим використання географічних зазначень в Україні врегульовано нормами Законів України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» [3], «Про виноград та виноградне вино» [2] та іншими нормативно-правовими актами. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» виокремлює: 1) просте зазначення походження товару – будь-яке словесне чи зображувальне (графічне) позначення, що прямо чи опосередковано вказує на географічне місце походження товару; 2)

кваліфіковане зазначення походження товару: а) назва місця походження товару (вживається для позначення товару, що походить із зазначеного географічного місця та має особливі властивості, виключно або головним чином зумовлені характерними для даного географічного місця природними умовами або поєднанням цих природних умов з характерним для даного географічного місця людським фактором); б) географічне зазначення походження товару (словесне чи зображувальне позначення, що прямо чи опосередковано вказує на географічне місце походження товару, який має певні якості, репутацію або інші характеристики, в основному зумовлені характерними для даного географічного місця природними умовами чи людським фактором або поєднанням цих природних умов і людського фактора).

На території ЄС правовий режим географічних зазначень врегульовує: 1) Регламент Ради (ЄС) № 510/2006 від 20.03.2006 р. про захист географічних зазначень та позначень походження сільськогосподарської продукції та продуктів харчування, та правила її застосування; б) Регламент Ради (ЄС) № 1234/2007 від 22.10.2007 р. про створення спільної організації сільськогосподарських ринків та конкретні положення, що стосуються деяких видів сільськогосподарської продукції (які вказані в документі Single CMO Regulation – загальні правила організації ринків сільськогосподарської продукції), і правила її застосування; в) Регламент (ЄС) № 110/2008 Європейського парламенту і Ради від 15.01.2008 р. про визначення, опис, презентацію, маркування та захист географічних зазначень спиртних напоїв та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) No 1576/89, і правила її застосування; г) Регламент Ради (ЄЕС) № 1601/91 від 10.06.1991 р., що встановлює загальні правила визначення, опису та презентації ароматизованих вин, напоїв на базі ароматизованих вин та коктейлів ароматизованих винних продуктів та правила її застосування [1]. Вищевказані нормативно-правові акти ЄС виокремлюють основні види географічних зазначень: 1) Protected Designation of Origin (PDO) – захищене зазначення походження (сільськогосподарська продукція, продукти

харчування, вина); 2) Protected Geographical indication (PGI) – захищене географічне зазначення (сільськогосподарська продукція, продукти харчування, вина, міцні алкогольні напої); 3) Traditional Specialities Guaranteed (TSG) – гарантія традиційності (продукти харчування).

Отже, держава Україна прийняла зобов'язання наближення вітчизняного законодавства у сфері географічних зазначень до законодавства ЄС; встановлено перехідний період 10 років щодо використання географічних зазначень вин та спиртних напоїв, 7 років для сиру; Україна зберігає право використовувати у торгівлі назви, що є найменуваннями географічних областей у складі території держави; законодавство ЄС виокремлює правовий режим TSG як гарантія традиційності, що передбачає суворе дотримання технологічного процесу при виготовленні товару.

Література

1. Додаток XXII А. Географічні зазначення : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vobu.com.ua/app/webroot/img/custom/editor/euro/ugoda/asd27.pdf>
2. Про виноград та виноградне вино : Закон України від 16.06.2005 № 2662-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2662-15>.
3. Про охорону прав на зазначення походження товарів : Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/752-14/para09#o9>.
4. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1678-18>.
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Угода, Список, Міжнародний документ від

27.06.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page.

Іваненко, Д.Д. Правова охорона географічних зазначень походження товарів в Україні та Європейському Союзі [Текст] / Д.Д. Іваненко, Ю.С. Сітало // Міжнародні відносини: історія, теорія та практика: матеріали Міжнародної науково-практичної дистанційної конференції (м. Суми, 26 жовтня 2017 р.). / Уклад.: Л.Л. Гончаренко, О.Б. Потапова. – Суми: Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка, 2017. – С. 148-151.